

Christopher Reich

Wetten van bedrog

A.W. Bruna Fictie

1

Provincie Zabul, Afghanistan Heden

Bij dageraad stelden ze zich op.

Mensen, dieren en machines formeerden een honderd meter brede linie op een vlakte van harde bruine aarde. Er waren paarden, jeeps en pick-ups met een zwaar machinegeweer in de laadbak. Ze waren met niet meer dan vijftig man, en de dorpingen waren honderd keer zo talrijk, maar zij waren vastberaden. Krijgers verenigd onder de banier des hemels. De zonen van Tamerlane.

Hun commandant stond in de achterbak van zijn Hilux-pick-up. Hij was lang en krachtig gebouwd en hij droeg zijn zwarte tulband hoog om zijn hoofd gewikkeld, met de uiteinden strak om zijn gezicht om zich te beschermen tegen de bittere koude. Zijn naam was sultan Haq. Hij was dertig jaar oud en zes jaar daarvan had hij opgesloten gezeten, drieëntwintig uur per dag, in een kleine, schone kooi op een hete plek ver, ver hiervandaan. Vanwege zijn naam, die sterke overeenkomst vertoonde met het Engelse *hawk*, en zijn gewoonte om zijn vingernagels lang te laten uitgroeien en zo scherp te houden als de klauwen van een roofvogel, hadden zijn cipiers hem 'de Havik' gedoopt.

De Havik keek aandachtig naar een groepje lage lemen bouwsels tussen de uitlopers van het gebergte, twee kilometer hiervandaan. Door de mist wist hij nog net de bazaar te onderscheiden. Sommige kooplui waren al bezig hun waren uit te stallen. Anderen waren vlees aan het roosteren boven bakken met gloeiende houtskool. Honden en kinderen renden door de steegjes.

Hij liet zijn verrekijker zakken en keek naar zijn manschappen. Aan weerszijden van zijn eigen pick-up stonden zes wagens van precies hetzelfde type, gehavende Toyota's met vierwielaandrijving, met een .30 kalibermachinegeweer in de achterbak. Zijn manschappen zaten ineengedoken aan de voet van het zware wapen. Ze hielden hun ka-

lasjnikov stevig vast en hadden reservemagazijnen gestoken in de leren bandeliers dwars over hun borst. Een aantal van hen was bewa- pend met oude raketwerpers uit de Sovjettijd. Tussen de pick-ups stonden minstens twintig paarden ongeduldig met hun hoeven over de grond te schrapen terwijl er damp oprees uit hun neusgaten. Hun berijders hielden ze in bedwang, wachtend op het teken.

De mannen droegen geen uniform. Hun kleren waren vies en gera- feld. Maar toch vormden ze een leger. Ze hadden samen geoefend en geëxerceerd. Ze hadden gevochten en waren gewond geraakt. Genade kenden ze niet.

Sultan Haq stak een hand op. Als één man spanden de manschappen de haan van hun kalasjnikov. Het geluid van metaal op metaal weer- klonk over het dorre landschap. De paarden begonnen wild te hinniken. Haq balde zijn vuist en zijn manschappen rezen op en slaakten een woeste kreet. Hij wierp zijn hoofd in zijn nek en sloot zich bij hen aan, terwijl hij de ziel van zijn voorouders in zich voelde oprijzen. Hij kneept zijn ogen dicht en zag een uitzinnig tekeergaande horde voor zich. Hij zag donderende hoeven en blinkende zwaarden en snoof de bijtende rook op die de lucht vulde. Hij hoorde het geschreeuw van de overwon- nenen en proefde de smaak van de dood op zijn tong.

Hij sloeg zijn ogen neer en keerde terug in het heden. Nu was hij weer thuis, op de vlakten van oostelijk Afghanistan. Hij sloeg met zijn vuist op het dak van de cabine en de motor van de pick-up kwam brullend tot leven. Met hoge snelheid schoten ze over de braaklig- gende velden. Over een paar korte maanden zouden deze akkers tot leven komen, als de klapprozen ontwaakten, groeiden en in bloei kwa- men te staan. Vorig jaar hadden ze drieduizend kilo ruwe opium op- geleverd, die door de boeren hier voor miljoenen Amerikaanse dol- lars waren verkocht – meer dan voldoende om voorraden en wapens mee te kunnen betalen voor duizend van zijn manschappen.

Het dorp moest onder de witte vlag van de taliban gebracht worden. Dat was een kwestie van economie, niet van religie.

Er floot een kogel door de lucht, vlak boven Haqs hoofd, en een fractie van een seconde later bereikte de knal van het schot zijn oor. Onaangedaan keek hij toe hoe de dorpelingen hun wapens grepen en haastig een tirailleurslinie vormden. Maar toch gaf hij nog steeds geen opdracht om het vuur te openen.

De seconden verstreken en overall klonken schoten, kogels floten door de lucht als een zwerm boze bijen. Eén kogel versplinterde de voorruit van de pick-up naast hem. Vanuit zijn ooghoeken zag hij hoe

het bloed opspoot en de wagen met een flauwe bocht afboog. ‘Open het vuur,’ zei hij in zijn radio.

De eerste mortiergranaten kwam midden op het marktplein terecht. Fontein van aarde spoot de lucht in. Er ontplofte een tweede mortiergranaat, gevolgd door een derde. Verward, en zonder goed te weten waarop ze moesten richten, deinsden de mannen terug, zodat de linie uiteenviel.

De Havik keek voldaan toe. Hij had twee pelotons opgesteld op hogergelegen terrein ten zuiden van het dorp om het vuur te openen terwijl hij vanuit de andere richting aanviel. Het was een klassieke hameren-aambeeldmanoeuvre uit het Amerikaanse *Handbook of Infantry Tactics*. Opmerkelijk genoeg had hij dat aangetroffen in de gevangenisbibliotheek, en hij had elke pagina en illustratie uit zijn hoofd geleerd.

De pick-up reed een helling op en het dorp werd in zijn geheel zichtbaar. Het was een chaos; mannen, vrouwen en kinderen renden alle kanten op en zochten dekking waar geen dekking te vinden viel. Hij keek om en gaf de schutter een tikje op zijn schouder. Het machinegeweer kwam ratelend tot leven en bestreek het gehele plein met gedisciplineerde vuurstoten terwijl de schutters in de andere trucks eveneens het vuur openden. Mensen sloegen tegen de grond. Hele muren met winkeltjes en kantoren verpulverden en stortten in. Een huis vloog in brand.

In zijn vrije hand hield sultan Haq een Remington-scherpschuttersgeweer met extra lange loop, dat hij uit de vingers van een vijand had losgewrikt. Het was een zeer accuraat wapen met een kolf van gepolitoerd esenhout en de woorden BARNES en USMC erin gegraveerd. Meer dan een enkel schot viel er niet mee te lossen, maar één schot was voldoende. Als jongen had hij op dikhoornschapen gejaagd in de ruige bergen van de noordelijke provincie Kunar, en hij kon goed schieten.

Hij gebaarde dat zijn wagen vaart moest minderen en zette het geweer aan zijn schouder, bracht zijn oog naar het vizier en vond een doelwit; een jongeman die de heuvelhelling op holde, met een vrouw aan de hand. Hij kromde zijn vinger om de trekker. Het geweer had een prettige terugslag. De jongeman viel languit voorover. Vergevoegd riep Haq naar de chauffeur dat hij meer gas moest geven. De truck reed een laatste heuveltje op en denderde toen het dorp binnen.

Een al wat oudere moellah rende woest met zijn armen zwaaiend de straat op en sprong voor de truck. ‘Stop!’ riep hij.

Haq stopte naast de man en sprong op de grond. ‘Dit dorp staat nu

onder mijn commando,' zei hij. 'U moet de bevelen opvolgen van Abdul Haq en de clan Haq.'

De oudere geestelijke knikte onderdanig, terwijl de tranen over zijn gerimpelde wangen stroomden. 'Ik geef me over.'

Haq stak zijn arm op. 'Staakt het vuren!'

Hij wachtte terwijl zijn soldaten de dorpsbewoners naar een fontein in het midden van de bazaar dreven. Toen ze daar allemaal verzameld waren, gaf hij de oudere geestelijke opdracht om op zijn knieën te gaan zitten. De oude man deed wat hem gezegd werd. Haq zette de loop van zijn geweer tegen zijn hoofd en haalde de trekker over.

Terwijl hij van het lijk wegstapte, haalde hij een lijst met namen uit zijn zak. 'Waar is Abdullah Masri?' riep hij.

Geen antwoord. Hij richtte zijn geweer op een zwakke man met een veel te korte baard en schoot hem dood. Toen herhaalde hij de vraag. Een gezette man kwam tevoorschijn uit een winkel waar Japanse televisieapparaten en dvd's van westerse films werden verkocht.

'Bent u Masri?' vroeg Haq.

De man knikte.

Haq nam rustig de tijd om een kogel in het geweer te duwen, en schoot de man toen door zijn hoofd.

'Waar is Muhammad Fawzi?'

Een voor een riep sultan Haq de namen af van de dorpsleiders. Hij executeerde de schoolmeester en de kruidenier. Hij executeerde een homoseksueel en een vrouw die van overspel werd verdacht. Maandenlang had hij het dorp laten bespioneren en zich op dit moment voorbereid.

Er viel nu nog maar één ding te doen.

Hij klom op de cabine van zijn pick-up en wees naar een groot, witgekalkt gebouw waarin de dorpschool gehuisvest was. Net als de meeste andere gebouwen in deze regio was het opgetrokken uit steen en leem. De chauffeur reed zijn truck achteruit naar de voorgevel van de school toe. Een tweede truck kwam er naast staan. Terwijl ze naar achteren, naar voren en toen weer naar achteren reden, beukten de trucks net zo lang op de muur tot die instortte. Daarna reden ze naar de volgende muur en deden hetzelfde, tot er van het schoolgebouw niets meer over was.

Zijn mannen liepen door de puinhopen, zochten alle boeken, kaarten en andere leermiddelen bij elkaar die ze maar konden vinden en gooiden die op een hoge stapel. Toen ze klaar waren, haalde Haq een jerrycan tevoorschijn en overgoot de stapel met benzine.

Toen hij op het punt stond om de stapel aan te steken, kwam een jongetje naar hem toe gehold. ‘Hou op,’ smeekte hij. ‘We kunnen nergens anders naartoe om te leren.’

Haq keek naar het moedige kind. Wat de jongen zei interesseerde hem niet, maar het van glasvezel gemaakte verband om zijn linkerarm wel. Voor zover Haq wist, was er niet meer dan een heel eenvoudige eerstehulp post in het dorp. In zijn land werden gebroken armen en benen verbonden met een gipsverband, niet met glasvezel. Hij had deze geavanceerde medische behandeling maar één keer eerder gezien. ‘Waar heb je dit vandaan?’ vroeg hij, en hij voelde aan het verband.

‘Van de genezer,’ zei de jongen.

Haq spitste zijn oren. Hij had niets gehoord over een genezer hier in de omgeving. ‘Wie is die genezer?’

De jongen wendde zijn blik af.

Haq klemde zijn immense hand om de kaak van het kind, zodat zijn scherpe nagels striemen in de huid achterlieten. ‘Wie?’

‘Een kruisvaarder,’ riep iemand.

Haq draaide zich snel om. ‘Een kruisvaarder? Hier? Alleen?’

‘Hij reist samen met een medewerker. Een Hazara die een tas met medicijnen voor hem draagt.’

‘Is de genezer een Amerikaan?’ vroeg Haq.

‘Een westerling,’ luidde het antwoord. ‘Hij spreekt Engels en een beetje Pasjtoe. We hebben hem niet gevraagd of hij een Amerikaan was. Hij heeft vele mensen genezen. Hij heeft de maag van de kan genezen, en de knie van mijn neef opgelapt.’

Haq liet de jongen los en duwde hem weg. Zijn hart ging nu als een razende tekeer, maar hij hield zijn opgetogenheid verborgen achter een sluier van woede. ‘Waar is hij naartoe gegaan?’

Een oude man wees naar de bergen. ‘Daarheen.’

Haq keek naar de uitlopers die langzaam oprezen en uiteindelijk samenkwamen in de reusachtige bergketen die bekendstond als de Hindu Kush. Hij wierp de aansteker op de stapel, en zonder ook maar enige aandacht te besteden aan de hoog oplaaierende vlammen liep hij terug naar zijn pick-up.

‘Rijden,’ zei hij tegen de bestuurder. ‘Naar de bergen.’

2

Jonathan Ransom werd wakker en beseftte dat er iets mis was.

Hij ging met een ruk rechtop zitten, trok zijn slaapzak omlaag tot zijn middel en luisterde aandachtig. Aan de andere kant van de kamer lag zijn assistent Hamid op de grond te slapen. Hij snurkte. Achter de van luiken voorziene vensters hoorde hij het gebalk van een kameel. Er reed een handkar langs en de wielas had dringend een spuitje olie nodig. De kar werd gevolgd door een drietal luid met elkaar pratende stemmen. In de week die hij nu in het dorp Khos al-Fari had doorgebracht, was hij te weten gekomen dat het karretje eigendom was van de slager, die op dit moment zijn dagelijkse voorraad versgeslachte geiten naar de bazaar bracht, waar ze voor zijn kraampje aan haken opgehangen zouden worden, zodat iedereen de koopwaar goed kon zien.

Het karretje reed verder de heuvel af. De stemmen stierven weg. Het enige wat nu nog te horen viel, was het spookachtige brullen van de rivier, die woest kolkend door een niet ver hiervandaan gelegen bergkloof stroomde.

Jonathan bleef roerloos zitten, terwijl de ijskoude lucht zijn wangen deed prikken. Het was pas half november, maar in de hoge, ongestuvrije uitlopers van Oost-Afghanistan was de winter al dubbel en dwars begonnen.

Er ging een minuut voorbij. Nog steeds viel er niets te horen.

Toen klonk er een schot. Een enkel schot – zwaar kaliber, zo te horen. Hij luisterde en verwachtte nog meer schoten, maar die bleven uit, en hij vroeg zich af of een jager soms een van de dikhoornige Marco Polo-schape had geschoten die hier over de berghelling zwierven.

Het was bijna vijf uur 's ochtends. Tijd om op te staan. Met een grommend geluid ritste hij de slaapzak open tot aan zijn voeten en ging op de aarden vloer staan. Huiverend stak hij een olielampje aan en trok toen haastig een tweede paar wollen sokken en een nogal verfromfaaide met flanel gevoerde lange broek aan.

Op een kampeertafeltje in een hoek van de kamer stonden een was-

kom, een waterkruik en een beker met zijn tandenborstel erin, en daarnaast lagen een tube tandpasta en een washandje. Jonathan goot water in de waskom. Het water was 's nachts gedeeltelijk bevroren, zodat er eilandjes van ijs op ronddobberden. Hij waste zijn handen en gezicht, en haalde het washandje daarna over de rest van zijn lijf, waarbij hij energiek schrobde om niet te klappertanden. Toen hij klaar was, droogde hij zich af, poetste zijn tanden, en trok zijn overhemd en jasje aan. Zijn haar was te lang en zat te zeer in de war om het met een borstel te kunnen temmen, daarom haalde hij een paar seconden lang zijn vingers erdoorheen voordat hij het opgaf.

‘Hamid,’ zei hij. ‘Wakker worden.’

Om zich zo goed mogelijk te beschermen tegen de koude was Hamid helemaal weggekropen in zijn slaapzak. Jonathan liep de kamer door en gaf hem een schop. ‘Opstaan jij.’

Een hoofd met een woeste zwarte haardos dook op uit de slaapzak. Hamid keek boos de kamer rond. In het zwakke licht leken de kringen onder zijn ogen dieper dan ze werkelijk waren, zodat hij er ouder uitzag dan zijn negentien jaar. ‘Dat doet pijn.’

‘Met je luie reet die slaapzak uit, jij. We hebben een hoop te doen vandaag.’

‘Heel even...’

‘Nee.’

Langzaam ging Hamid rechtop zitten, viste zijn mobieltje uit de slaapzak en keek of er berichten voor hem waren.

Jonathan stond ernaar te kijken, en vroeg zich voor de honderdste keer af hoe een dorp dat geen elektriciteit had, toch over een mobiel netwerk kon beschikken. ‘Heeft je moeder gebeld?’

‘Leuk hoor,’ zei Hamid zonder op te kijken van zijn telefoon.

‘Ja. Stop dat ding weg en sta op. Ik zie je straks wel in de kliniek.’

Jonathan pakte de plunjezak met zijn apparatuur erin en hing die met een zwaai over zijn schouder. Toen zette hij zijn pakolmuts op, trok de deur open en snoof de ochtendlucht op. Houtrook, vochtige bladeren en turf: de geur van de wereld buiten de beschaving. Een geur die hij goed kende.

Acht jaar reisde hij nu al als arts voor Artsen zonder Grenzen de wereld rond. Hij had overal gewerkt, van het noordelijkste puntje van Afrika tot aan het diepste zuiden van dat continent. En hij had ook in Kosovo, Beiroet en Irak gezeten. Waar hij ook gestationeerd was, altijd was het zijn missie geweest om medische zorg te bieden aan degenen die die het hardst nodig hadden. Politieke overwegingen deden

niet ter zake. Er waren geen goeden of slechten. Er waren alleen maar patiënten.

Twee maanden geleden was hij in Afghanistan gearriveerd, maar hij werkte inmiddels niet meer voor Artsen zonder Grenzen. De gebeurtenissen in het recente verleden maakten het hem onmogelijk om nog langer officieel als arts of chirurg te werken, voor Artsen zonder Grenzen of voor wie dan ook. De man bij de Amerikaanse ambassade had hem gezegd dat het krankzinnig was om zich in de Rode Zone te wagen, en de Rode Zone was alles buiten Kabul. Toen Jonathan had gezegd dat hij alleen zou reizen, zonder lijfwachten of wapens of wat voor persoonlijke beveiliging dan ook, om medische hulp te kunnen bieden aan mensen in de meest afgelegen dorpjes, had de man hem 'suïcidaal' genoemd. Jonathan dacht van niet. Hij had de risico's zorgvuldig ingeschat, ze afgewogen tegen zijn verantwoordelijkheden, en was tot de slotsom gekomen dat die twee min of meer tegen elkaar opwogen.

Terwijl hij vlak voor zonsopgang voor het huisje met één kamer stond waarin hij had overnacht, en met zijn zware schoenen wegzonk in de ijzige modder, luisterde hij opnieuw. Het was echter niet het lawaai dat hem van zijn stuk bracht, maar juist het ontbreken daarvan.

'Een uur,' zei hij tegen Hamid, en toen trok hij de deur achter zich dicht.

Het motregende toen hij over het kronkelige pad de helling opliep. Onder hem, in wolken gehuld op een stuk vlak terrein, weggedoken tussen de steile bergheellingen, lag het dorpje. Alle huizen hier zagen er precies hetzelfde uit: lage, rechthoekige hoopjes rotsblokken, hout en leem, die uit de aarde zelf opgeschoten leken. Er woonden duizend mensen in Khos al-Fari, maar uit de omringende vallei kwamen elke dag vele duizenden mensen naar het dorp toe om handel te drijven op de bazaar, gewassen en timmerhout te verkopen, en hun uiterst beperkte sociale contacten te onderhouden.

Met zijn handen diep in zijn zakken wandelde Jonathan door het dorp. Hij was lang en breed, en hij bewoog zich doelbewust en licht voorovergebogen, alsof hij tegen een opstekende wind in liep. Als je hem daar zo zag lopen, zou je denken dat hij hier geboren was. Hij droeg de ruimvallende lange broek en het lange, over de broek hangende overhemd dat bekendstond als een salwar kameez. Om zich te beschermen tegen de kou droeg hij ook een herdersjas van schapenbont. Zijn slordige, lange baard was zwart en met grijs doorschoten. Maar als je wat beter keek, zag je dat hij van Europese afkomst was.

Zijn neus was groot en welgevormd. Zijn tanden waren recht en wit, en wat nog het meest veelzeggend was, hij had ze allemaal nog. Zijn huid was gaaf en op de kraaienspootjes bij zijn ogen na jeugdig voor een man van achtendertig. Zijn ogen waren pikzwart, en zelfs op deze tijd van de dag leken ze een grote vastberadenheid uit te stralen. Op geen enkele manier was aan zijn gezicht ook maar iets te bespeuren van Mongools bloed, of van de onvermoeibare argwaan die voortkwam uit het duizenden jaren weerstand bieden aan allerlei invallers. Het enige wat daarin te lezen stond was competentie, vasthoudendheid en hoop.

Jonathan Ransom was een Amerikaan.

Toen Jonathan aankwam stond er al een lange rij patiënten voor de kliniek. Hij telde er vijftien, onder wie verschillende kinderen die vergezeld werden door hun vader. Sommigen hadden duidelijk zichtbare kwalen: slecht geheelde brandwonden, een glioom of een gespleten verhemelte. Sommigen misten een arm of been. Die waren het slachtoffer geworden van landmijnen en andere explosieven die door de Russen waren achtergelaten. Anderen zagen er eenvoudigweg vaal en vermoeid uit, en hadden hoogstwaarschijnlijk griep. Jonathan groette hen met respect en nam nadrukkelijk de moeite om alle mannen een hand te geven terwijl hij hen binnenliet en uitlegde dat ze een uur moesten wachten voordat het spreekuur begon.

Een vader stond een eindje van de anderen vandaan. Zijn dochter stond tegen hem aangeleund, met een sluier voor het onderste deel van haar gezicht. Toen ze de lange buitenlander zag, wendde ze haar gezicht af. Jonathan knielde voor haar neer. 'Ik ben blij je te zien,' zei hij zachtjes. 'We gaan je beter maken. Dan hoeft je die sjaal niet meer om. Dan kun je weer met de andere kinderen spelen.'

'Gaat u dat werkelijk doen?' vroeg de vader van het meisje in gebroken Engels. 'Vandaag?'

Jonathan stond op. 'Ja.'

Hij stapte het gebouw binnen, waarbij hij zich moest bukken om zijn hoofd niet te stoten. Hij had de kliniek opgedeeld in vijf ruimten: een wachtkamer, twee spreekkamers, een kantoor en een operatiekamer. De omstandigheden waren buitengewoon slecht, zelfs naar de plaatselijke maatstaven. Vloeren van aangestampte aarde. Lage plafonds. Geen elektriciteit. Geen stromend water.

Na zijn komst had hij hier een gehavend houten bureau aangetroffen met de woorden MÉDECINS SANS FRONTIÈRES: OÙ LES AUTRES NE VONT PAS erin gekerfd. Vrij vertaald betekende dat 'Artsen zonder

Grenzen: waar anderen zich niet wagen'. En eronder, ook in het Frans: 'De dokter heeft altijd gelijk' en het jaartal '1988'.

Zijn collega's waren hem meer dan twintig jaar geleden voorgegaan in dit afgelegen dorpje. Voor Jonathan bevestigde het dat hij er goed aan had gedaan om hier te komen.

Hij liep zijn kantoor binnen en liet de plunjezak op de grond vallen. Daar zat alles in wat hij nodig had. Een scalpel, een forceps en een Metzenbaum-schaar voor de chirurgie. Cipro en Ancef als antibiotica, Pepcid voor maagzweren, ijzersupplementen voor de vrouwen en multivitaminen voor de kinderen. Lidocaïne in flesjes van 30 cc voor plaatselijke verdoving en ketamine om een patiënt onder narcose te brengen. Er was ook prednison, Zyrtec, en norepinefrine, plus een hele verzameling farmaceutica voor het behandelen van een reeks ziekten die de fantasie van de meeste artsen te boven zou gaan. Plus hecht draad, injectiespuiten, wondpleisters, elastisch verband en een heleboel desinfecterende gaasjes.

Jonathan was een uur bezig om de kliniek gereed te maken voor de komende dag. Hij maakte een vuurtje, kookte water en steriliseerde zijn instrumenten. Hij veegde de vloer van de operatiekamer schoon en legde er een schoon vel plastic overheen, zette zijn medicijnen klaar en controleerde wat hij in voorraad had.

Om zeven uur ontving hij zijn eerste patiënt, een jongen van tien die het onderste deel van zijn rechterbeen miste en die liep met behulp van een onhandige houten prothese. Drie jaar geleden was hij op een Russische mijn gestapt terwijl hij op de akkers aan het spelen was. De amputatie was slordig gedaan. In de loop der tijd was het vlees verschrompeld ten gevolge van een slechte circulatie en geïnfecteerd geraakt. De huid moest uitgeruimd worden en de jongen had een antibioticakuur nodig.

'Het prikt een beetje,' zei Jonathan terwijl hij een spuitje met lidocaïne klaarmaakte. 'Maar het zal geen pijn...'

Hamid kwam de kamer binnengerend. 'We moeten ervandoor,' zei hij hijgend.

Jonathan keek hem onbewogen aan. 'Je bent te laat.'

'Hebt u me gehoord?' Hamid was kort en mager, tien kilo te licht, met smalle schouders en een enthousiast op- en neerwippend hoofd. Jonathan had hem kort na zijn aankomst aangetroffen voor het bureau van een medische hulporganisatie in Kabul. Hij was tweedejaarsstudent medicijnen en had zijn diensten aangeboden als vertaler, gids en medisch assistent voor vijftig dollar per week. Jonathan had hem

veertig geboden op voorwaarde dat Hamid een fatsoenlijke auto met vierwielaandrijving voor hem zou weten te vinden en samen met hem de Rode Zone in wilde trekken. Hamid had toegestemd en zo hadden ze een deal gesloten.

‘Ja, ik heb je gehoord,’ zei Jonathan.

‘Ze komen.’

‘Ze’ betekende de taliban, de orthodox-islamitische strijders die strijd leverden met de Amerikaanse en Afghaanse troepen om de macht over het land, en die de sharia weer wilden invoeren.

‘Het is sultan Haq. Hij heeft gisteren een dorp vijftien kilometer hiervandaan ingenomen en alle dorpsoudsten uitgemoord.’

Jonathan dacht daar even over na. Hij had wel van Haq gehoord, een bijzonder venijnige taliban-drugsmagnaat die een eigen militie had in het ten zuiden van dit gehucht gelegen Lashkar, maar hij vond het verwarrend dat de man zich nu hier bevond. Khos al-Fari was een arm dorpje, ver van de opiumvelden en zonder duidelijke strategische waarde. ‘Wat wil hij?’

‘Ik weet het niet,’ antwoordde Hamid met een wilde blik in zijn ogen. ‘Maakt dat wat uit?’

De vader pakte zijn zoon bij de schouder en liep haastig de spreekkamer uit.

‘Zeg tegen de anderen dat ze morgen terugkomen,’ zei Jonathan. ‘Tedereen behalve Amina. Die kan niet wachten. Zet een standaardblad met instrumenten neer in de operatiekamer. En zorg ervoor dat ik wat extra verdovingsmiddel heb.’

Hamid keek Jonathan aan alsof hij krankzinnig was geworden. ‘Gaat u haar opereren?’

‘Zij is nu aan de beurt.’

‘Dat gaat vier uur duren.’

‘Misschien wel langer. Dat weet je maar nooit met een reconstructie.’

‘Geef haar gewoon iets tegen de infectie. U kunt een andere keer wel terugkomen om haar te opereren.’

‘Ze heeft lang genoeg gewacht.’

De dreun van een ver verwijderde ontploffing deed het vertrek trillen op zijn grondvesten.

‘Mortieren,’ zei Hamid, en hij holde naar het raam. ‘Sultan Haqs mannen hebben gisteren achttien mensen gedood. Tien van hen heeft hij eigenhandig geëxecuteerd. Een Amerikaan zal boven aan zijn lijstje staan.’

‘Hoe staat het met de *pashtunwali*?’ vroeg Jonathan. ‘De dorpelingen zullen ons toch wel beschermen?’

Het woord ‘pashtunwali’ verwees naar de Afghaanse erecode, die vereiste dat een bezoeker die gastvrijheid genoot in iemands huis of dorp bescherming werd geboden.

‘Dat houden ze niet lang vol als ze geconfronteerd worden met een grote overmacht. We moeten hier weg.’

‘Leg die instrumenten klaar, Hamid.’

Hamid liep weg van het raam en ging wat dichterbij Jonathan staan. ‘Ga hier weg of u overleeft het niet.’

‘Ik neem het risico wel.’

‘En ik?’

‘Je zei dat je wilt leren. Daar heb ik respect voor. Dit is je kans. Je hebt deze ingreep nooit eerder gezien. Beschouw het maar als een buitenkansje.’

Er klonk nog een explosie, deze keer dichterbij. Daarna het geratel van automatische wapens, en toen stilte.

‘Ze zullen mij ook vermoorden,’ zei Hamid. ‘Ik heb u geholpen. En bovendien ben ik een Hazara.’

Jonathan viste de sleutels van de pick-up uit zijn zak en gooide die naar Hamid. ‘Ga maar. Ik begrijp het. Je hebt me goed geholpen. Ik sta bij je in het krijt.’

‘Maar u kunt Amina niet opereren zonder mij.’

‘Het zal moeilijker zijn, maar niet onmogelijk.’

Hamid keek aandachtig naar de sleutels in zijn handpalm, leunde met zijn hoofd tegen de muur en kreunde. ‘Verdomme,’ zei hij een minuut later.

‘Leg die instrumenten klaar,’ zei Jonathan.